

Posudek oponenta na diplomovou práci J. Drengubákové *Jazykový obraz rodiny v evangeliích ekumenického překladu*

Hodnocená práce zkoumá jazykový obraz rodiny v kanonických evangelních textech na materiále Českého ekumenického překladu, a to nástroji kognitivní lingvistiky. Je třeba ocenit, že diplomantka se vydala na velmi obtížné pole biblického překladu, a zároveň s uspokojením konstatovat, že si nástrah při zpracovávání tohoto tématu byla plně vědoma (např. složité geneze evangelií /mj. pozn. 2 na s. 10/, náročné role překladatele biblického textu, odlišné metodologie starozákonní a novozákonní části Českého ekumenického překladu)¹ a že se s nimi se zdarem vypořádala. A dále je třeba kladně hodnotit skutečnost, že výsledky její práce v teoretickém rámci kognitivní lingvistiky osvětlují, v čem může novozákonní evangelní text oslovit dnešního českého čtenáře. Za důležitý klad považuji přehlednou strukturaci a vysokou jazykovou úroveň práce. Text je psán hutně, výstižně a střídavě, je logicky uspořádán a je koherentní, je psán zcela bez prohrěšků proti ortografické kodifikaci. Práce tedy vykazuje vysokou formální i obsahovou úroveň a svědčí o pečlivosti autorky a dlouhodobé práci na tématu, diplomantka ostatně navázala i na svoji práci ročníkovou.

Ke stránce formální mám jen několik drobných připomínek. Obvyklý odkaz je spíše *1989b*, nikoli s tečkou (*1989b.*) - tak např. třikrát na s. 32, dále na s. 35 aj. Na s. 36 v pozn. 71 chybí mezera po pomlčce (-s. 39-43), na s. 49-50 a na s. 70 chybějí k citátům anekdot bibliografické odkazy. Na s. 55 v pozn. 107 se uvádí tradicí fixované znění čtvrtého přikázání (srov. i Ef 6,1), opět bych doporučoval uvést odkaz. Na s. 69 je překlep *vtahu* místo *vztahu*. Na s. 76 má být správně *Jasňa* místo *Jašňa*. Položky v seznamu literatury na s. 75 a 78 nejsou řazeny striktně abecedně. Místo *Hejdánek* (pozn. 3 na s. 10, seznam literatury) by mělo být *Hedánek*, místo *Miloše Běliče* (s. 11) je správně *Miloše Biče*. Elektronická verze práce v ISu končí stranou 74 a neobsahuje literaturu. Praslovanská podoba *rodь* (s. 30) by měla mít hvězdičku. Na s. 35 je Slovník české frazeologie a idiomatiky Čermáka a Hronka (psáno je *HORNEK*) datován 1944.

Poznámky ke stránce obsahové shrnuji do několika bodů:

1. I když to nebylo stěžejním tématem v této práci, větší množství sekundární literatury mohlo být konzultováno v případě vzniku ekumenického překladu a zejména v případě obrazu rodiny v novozákonních textech (biblické slovníky, např. *Biblický slovník*, Praha 1987). Semitský jazykový obraz zprostředkovaný řeckým textem se jistě odráží i v českém ekumenickém překladu a snad by diplomantce pomohl k přesnějšímu zachycení vazeb (*rodina - dům, rodina - pokolení*, hierarchie ve stavbě rodiny apod.). Kromě Ryškové by bylo na s. 27-29 vhodné sáhnout i k dalším úvodům do historického pozadí Nového zákona.

2. Za žádoucí považuji zvětšit zřetel k synoptičnosti / paralelnosti některých textů. Někdy není zcela zřetelné, proč jsou paralelní zpracování uvedena (s. 69 - Mt 8,14-15 a Lk 4,38-39), naopak např. důležitá genealogie v Lk 3 zmíněna není (srov. s. 71, kde se uvádí Mt 1,1-17).

3. Některá tvrzení by bylo dobré lépe doložit, např. že pojem dítě je u nás spojen obvykle především s pozitivními konotacemi (s. 53).

4. Mezi zkoumanými slovníky bych doporučoval zohlednit i Slovník spisovné češtiny a Slovník současné češtiny. Také konzultované slovníky české frazeologie by bylo možné rozhojnit.

5. Při rozboru Ježíšových rodinných vztahů se diplomantka oprávněně omezuje na texty „něčím výjimečné“ (s. 61). Bylo by vhodné přesněji stanovit kritérium výběru. Očekával

¹ Za důležité považuji i uvedení konkrétního vydání ČEP: v jiných vydáních totiž v Mk 5,19 není *ke své rodině*, nýbrž *k svým*.

bych například, že bude věnována pozornost typickému, ale přitom zvláštnímu *Syn člověka*. Větší pozornost by mohla být při rozboru jazykového obrazu věnována také kontrastu (rodina pozemská - nadpozemská, narození z těla a ducha aj.), paradoxu (narození z panny, nejmenší a největší v Božím království aj.) a radikální novosti Ježíšova učení (např. duchovní rodina místo pokrevní - srov. i J 19,25-27 na s. 63). Soudím, že v jazykovém obrazu rodiny v evangelních textech jsou tyto strukturní vazby důležité.

6. Diplomátka si je velmi dobře vědoma problematiky překladu. Upozornil bych jen na dva případy: v Lk 1,36 mají některé české překlady *přítelkyně* místo *příbuzná*, v Mt 1,23 je spor o *panna/dívka*, vlastně jediný vážný biblistický spor v překladatelské skupině Českého ekumenického překladu.

Všechny tyto poznámky jsou pouze dílčími návrhy. Práce celkově zcela splnila svůj cíl a po formální i obsahové stránce je na výborné úrovni. Diplomovou práci J. Drengubákové proto velmi rád doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.

Praha 10. 6. 2012

PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.